Elefantgræs: Fremtidens afgrøde i vandindvindingsområder

Beskyt grundvandet og styrk den grønne omstilling med en robust flerårig afgrøde.

Hvorfor elefantgræs?

Dyrkning af traditionelle enårige afgrøder kræver hyppig jordbearbejdning, sprøjtning med pesticider og kvælstoftilførsel, hvilket kan udgøre en risiko for grundvandet. Elefantgræs er en **flerårig fiber- og energiafgrøde**, der kan stå på samme mark i op til 25-30 år. Det gør den ideel til placering i følsomme vandindvindingsområder, og en oplagt afgrøde at drage ind i den grønne trepart.

Plantens fordele er veldokumenterede både i Danmark og i udlandet. I Danmark er der forsket i elefantgræs siden 1980'erne, først ved Statens Planteavlsforsøg, og de sidste mange år er det Aarhus Universitet som har dokumenteret plantens gode egenskaber for binding af CO_2 og den begrænsede udvaskning af nitrat. Siden 1990'erne har dette arbejde været ledet af professor Uffe Jørgensen på AU Viborg.

De 3 største fordele for grundvandet

1. **Minimalt behov for kvælstof**
   Elefantgræs har et internt genbrugssystem, hvor næringsstofferne trækkes ned i jordstænglerne (rhizomerne) inden høst. Når planten er etableret, er behovet for gødskning minimalt, hvilket drastisk reducerer **nitratudvaskningen**. Målinger viser at udvaskningen fra lavt-gødet elefantgræs ligger på niveau med brak og naturarealer.
2. **Ingen brug af sprøjtemidler**
   Efter det første etableringsår danner elefantgræsset et tæt dække, der effektivt udkonkurrerer ukrudt. Mekanisk eller kemisk renholdelse er nødvendig i de første 1 til 2 år. Det betyder, at man i plantens lange levetid kan dyrke den uden brug af pesticider.
3. **Effektiv vandudnyttelse**
   Planten har et dybtgående rodsystem, der kan nå vand i de dybere jordlag, hvilket gør den robust over for tørke uden at kræve kunstvanding.

Økonomiske og klimamæssige gevinster

- **CO_2-lagring**
  - Elefantgræs er en plante, der binder store mængder CO_2 i både biomasse og rodsystem (negativ emission).
- **Lave driftsomkostninger**
  - Ingen årlig såning eller pløjning reducerer udgifter til brændstof og arbejdskraft.
- **Afsætning**
  - Biomassen kan bruges til alt fra CO_2-neutral varme, strøelse i stalde og klimavenlige byggematerialer og emballage.
- **Biodiversitet**
  - Selvom det er en monokultur, giver de uforstyrrede arealer ly og skjul for vildt og insekter.

Den strategiske værdi for vandforsyninger

Ved at indgå aftaler med landmænd om dyrkning af elefantgræs i vandindvindingsområder, kan vandforsyninger:

- Sikre overholdelse af miljøkrav uden at tage jorden helt ud af drift.
- Skabe en stabil barriere mod forurening og i fremtiden sikre et stadigt renere grundvand
- Bidrage til den lokale cirkulære økonomi gennem levering af biomasse til biobaserede byggematerialer og andre mere klimavenlige produkter

Kort sagt: Elefantgræs er en "win-win" løsning, der forener hensynet til rent drikkevand med moderne landbrugsproduktion.

Vil du vide mere om elefantgræs, og de muligheder der er for at udnyttes plantens mange fordele, så kontakt os på info@elefantgræs.nu - eller kontakt foreningens formand Jens Bonderup Kjeldsen på 40552424

Dansk Elefantgræsforening er startet i 2026, med det formål varetage elefantgræssets udbredelse ved vidensdeling, sikre afsætningsmuligheder og styrke udviklingen af elefantgræs i Danmark.

Foreningen arbejder for at styrke den politiske forståelse og anerkendelse af elefantgræssets mange anvendelsesmuligheder – herunder til energi, industri, byggebranchen og landbrug – ved at opretholde en konstruktiv og løbende dialog med beslutningstagere, myndigheder og relevante aftagere af biomasse.

www.elefantgræs.nu